

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 5 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารแม่นางมารีอา ปฎิสถนินิรมลไปสู่ชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 การวิจัยเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลดิบที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารที่สำคัญ เช่น หนังสือพิมพ์ เอกสารของวัดโรมันคาทอลิกและสังฆมณฑล จดหมายเหตุของธรรมทูต เอกสารจากหอจดหมายเหตุ รวมถึงเอกสารจากทางราชการ เป็นต้น

1.1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์มาแล้วระดับหนึ่ง เอกสารชั้นรองเหล่านี้ที่สำคัญ เช่น ตำรา บทความวิชาการ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

1.2 การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral History) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) คือ

1.2.1 การสัมภาษณ์ที่มีแนวสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์ในที่นี่จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key - informant) ได้แก่ ผู้อาวุโสที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยอย่างดี คือ

- 1) กลุ่มนักบวช ได้แก่ คุณพ่อ และซิสเตอร์
- 2) กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำกิจการทางศาสนาของวัด เช่น ประธาน หรือ กรรมการสภาอภิบาลวัด ผู้อาวุโสในชุมชน เป็นต้น

2. การตรวจสอบข้อมูล

ในที่นี่จะตรวจสอบข้อมูลโดยอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ว่า มีความสอดคล้องกับเอกสารทางประวัติศาสตร์หรือไม่

2.2 การตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารว่า มีความถูกต้อง มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยหรือไม่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่ใช้ในงานวิจัยนี้จะเป็นการตีความในลักษณะต่าง ๆ คือ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการกับข้อมูลที่ได้มาดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต จากการสัมภาษณ์ และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้วผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้เกิดความมั่นใจในความเชื่อถือได้ของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ประเมินคุณภาพของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์และตอบปัญหาการวิจัย

3.2 การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยตรง ได้กระทำเมื่อผู้วิจัยได้อ่านบททวนข้อมูลที่จดบันทึกไว้ให้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลักฟังเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมจนเป็นที่พอใจของผู้ให้ข้อมูล

3.3 การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและเก็บข้อมูลมาตรวจสอบว่าแต่ละประเด็นตรงกันหรือไม่ หรือสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไรหากปรากฏว่าแต่ละประเด็นที่ตรวจสอบมีผู้ให้ข้อมูลไม่ตรงกันผู้วิจัยต้องกลับไปตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลจนได้ข้อมูลที่ตรงกัน

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ประกอบกัน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แบบสร้างข้อสรุปโดยจำแนกประเภทข้อมูล โดยผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลที่วิเคราะห์ตามขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ส่ง

ผลกระทบต่อสังคมในชุมชนซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลกระบวนการของปรากฏการณ์ความเป็นเหตุเป็นผลของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

3.5 เสนอรายงานผลการศึกษาคำวิจัยโดยข้อมูลเชิงคุณลักษณะจะนำเสนอโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

การวิจัยเชิงสำรวจ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ครอบครัวคาทอลิกของวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งหมด 473 ครอบครัว (ข้อมูลจากวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดขนาดของตัวอย่าง จำนวน 217 ครอบครัว

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) ให้ได้รายชื่อตามกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Random Sampling) โดยจะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่างจำแนกตามเขตในชุมชนวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งใช้หลักการแบ่งสัดส่วนตามการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการ โดยไม่มีหลักเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างจะเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอปาฏิสนิธินิรมล : กรณีศึกษา วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อแก้ไข

ทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างองค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา การอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับข้อมูลด้านชีวิตทางศาสนา

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด (Open - ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลและตัวแปรกำหนด (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แล้วนำเสนอในรูปตารางความเรียง

3.2 การวิเคราะห์ตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปของ \bar{X} ในการศึกษานี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สำหรับการวัดเกณฑ์การปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ

✓ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล : กรณีศึกษา วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล ไปสู่ชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า พัฒนาการของชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้าฯ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของอาสนวิหารพระนางมารีอาฯ พัฒนาการของชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีนั้น เกิดจากการอพยพมาตั้งถิ่นฐานและหาที่ทำมาหากินใหม่ของคริสตชนจากจันทบุรี ในปี ค.ศ. 1870 มาอยู่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ ซึ่งเรียกว่าบ้านวันยาว ในเมืองขลุง เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งอยู่ในถิ่นที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทางบกและทางทะเล ต่อมาเมื่อครบครวัคริสตังอื่นจากจันทบุรีย้ายเข้ามาสมทบเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ คุณพ่อแก๊งตริก (P.Quentric) เจ้าวัดจันทบุรี ได้ตั้งกลุ่มคริสตังขึ้นที่วัดวันยาว (วัดขลุง) และได้จัดหาที่ดินเพื่อให้ คริสตชนใช้เป็นที่ทำมาหากิน โดยสร้างเป็นตลาดเล็ก ๆ และแบ่งพื้นที่เป็นสุสานด้วย และในปี ค.ศ. 1877 นายอำเภอเมืองขลุง ได้ประกาศสิทธิทางกฎหมายเหนือที่ดินแปลงนี้ให้แก่คุณพ่อแก๊งตริก ต่อมาได้สร้างวัดใหม่ ปี ค.ศ. 1879 โดยใช้ชื่อว่า “วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า” ในปี ค.ศ. 1911 สร้างวัดหลังที่สองขึ้น เนื่องจากมีจำนวนสัตบุรุษเพิ่มมากขึ้น และวัดเก่ามีสภาพเสื่อมโทรมลง ในปี 1913 (พ.ศ. 2456) จัดสร้างสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าหลังเล็ก ๆ ขึ้น โดยคุณพ่อเปรีกาล มีซิสเตอร์ 3 คน จากจันทบุรี เป็นผู้ดูแล และยังสร้างโรงเรียนเล็ก ๆ หลังหนึ่ง ให้ซิสเตอร์เป็นผู้ดูแลเช่นกัน และในปี ค.ศ. 1915 มีการสร้างสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าหลังใหม่ขึ้น ต่อมาคุณพ่อได้สร้างบ้านไม้ เพื่อใช้เป็นบ้านพักพระสงฆ์ ซึ่งเป็นหลังแรกขึ้นในปี ค.ศ. 1917 และในปี ค.ศ. 1917 นี้เอง วัดหลังนี้กลับดูคับแคบเกินไปอีก คุณพ่อกาลังย์ จึงขยายปีกวัดทั้งสองข้างออกไปอีก เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนของสัตบุรุษ ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยได้รับความร่วมมือจากสัตบุรุษวัดขลุงเป็นอย่างดี ในปี 1921 สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าหลังใหม่ กว้างขวางกว่าเก่า ถูกสร้างแทนหลังเก่า เพื่อใช้เป็นบ้านสำหรับซิสเตอร์หรือครูใหญ่ โรงเรียน และเพื่อเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กหญิงอีกด้วย โดยใช้ชั้นล่างเป็นสถานที่เรียน บ้านหลังแรกซึ่งเคยเป็นบ้านพัก

มิตชันนารี ก็กลายเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กชาย ในปี ค.ศ. 1926 นายเคีย-นางเนน นามวงษ์ ได้ยกที่ดินเป็นพื้นที่ป่าจาก ให้ทางวัดใช้เป็นสุสาน จวบจนปัจจุบันมีสุสานเพียงแห่งเดียว

2. การสร้างชุมชนทางศาสนาของวัดพระธาตุแห่งพระเยซูเจ้าฯ

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 ถึง ปี ค.ศ. 1932 คุณพ่ออัลฟองส์ (Alphonse) ตรี ทรงสัตย์ คุณพ่อ เป็นพระสงฆ์สังกัดมิสซังกรุงเทพฯ มาเป็นเจ้าวัดขลุ้ง ปี ค.ศ. 1932 คุณพ่อเทโอฟาน (Theophane) หลง มีเพียงศาสตร์ ก็เข้ารับตำแหน่งเจ้าวัด เป็นองค์ถัดมา คุณพ่อได้ขยายและปรับปรุงวัดให้กว้างขวาง ออกไป และตั้งวงดนตรีขึ้นวงหนึ่ง ซึ่งเป็นแตรวงเพื่อใช้เล่นในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ทั้งของวัด และของหน่วยงานทั่วไป ในสมัยนั้นการคมนาคมใช้ทางน้ำเป็นหลัก เพราะทางบกยังเป็น เรื่องยุ่งยากมาก คลองขลุ้งซึ่งมีความกว้างและลึกมาก มีเรือสินค้าลำใหญ่ ๆ เข้ามารับและส่งสินค้า ซึ่งเป็นพวกถ่าน มะพร้าว ผลิตภัณฑ์จากป่า ฯลฯ ในปี ค.ศ. 1939 คุณพ่ออันตน (Antoine) ตาน โชติผล สงฆ์ชาวไทย ซึ่งเป็นสงฆ์พื้นเมืองเข้ารับตำแหน่งเจ้าวัด ได้ซ่อมแซมและขยายวัดน้อย ซึ่งเล็กเกินไป เนื่องจากคริสต์ทิวทัศน์จำนวนมากขึ้น สัตบุรุษส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีการศึกษาน้อย อาชีพส่วนใหญ่ออกเรือลงทะเล ส่วนผู้หญิงทอเสื่อแปรรูปเป็นกระเป๋า ฯลฯ คุณพ่อจึงได้พยายาม ส่งเสริมอาชีพทอเสื่อเป็นอุตสาหกรรมแบบครบวงจร และซื้อที่ดินเพิ่มเพื่อปลูกต้นกก ทางด้าน การศึกษาใช้บ้านพักพระสงฆ์และบ้านพักซิสเตอร์ เป็น โรงเรียน ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนราษฎร์ พระธาตุ” เมื่อเกิดกรณีพิพาทอินโดจีน โรงเรียนก็ถูกตั้งยุบ และห้ามใช้ภาษาญวนในการสวด ในปี 1947 คุณพ่อคาเบรียล โร ประดิษฐ์ศิลป์ เป็นเจ้าวัดองค์ต่อมาได้บูรณะวัด โดยรื้อจั่วแหลม หน้าวัดออก เปลี่ยนหลังคา และปรับปรุงหอรบของวัด ซึ่งเคยตั้งอยู่เกือบตรงกลางวัด ได้รับการเปลี่ยนที่สร้างขึ้นใหม่ด้านหน้าวัด ในปี ค.ศ. 1951 คุณพ่อชิน ไชยเจริญ ลูกวัดจันทบุรี มาเป็น เจ้าวัดขลุ้ง ได้ริเริ่มตั้งคณะพลมารีขึ้น คณะแรก มีชื่อว่า เปรีซีเดียม ราซินีสันติภาพ ปีต่อมาได้ตั้ง ป.คาราสุมุท แต่ต่อมาก็ล้มเลิกไปในปี ค.ศ. 1958 และตั้ง ป.มารดาพระมหาไถ่ ขึ้นมาใหม่ มีการ ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องเรื่อยมา ในสมัยของคุณพ่อชินนี่เองมีการก่อสร้างวัดใหม่ (หลังปัจจุบัน) เนื่องจากวัดเก่าเป็นไม้ ก่อสร้างมาประมาณ 60 ปี ซึ่งวัดนั้นมีการขยายด้านหน้า ด้านข้าง ถึงสองครั้ง เพื่อให้เพียงพอกับสัตบุรุษที่เพิ่มขึ้น (ซึ่งในสมัยคุณพ่อมีสัตบุรุษประมาณ 1,500 คน) เมื่อไม่มีทาง ขยายต่อเติมวัดหลังเดิม ได้อีก เพราะ โครงสร้างและส่วนประกอบทรวดโถมมาก โดยได้รับความร่วมมือจากสัตบุรุษเป็นอย่างมาก ประกอบการหาทุนจากคุณพ่อ

3. ยุคขยายตัวของชุมชนทางศาสนา

24 เมษายน ค.ศ. 1965 (พ.ศ. 2508) มีการเสกและวางศิลาฤกษ์ วัดหลังใหม่ ค.ศ. 1966 (พ.ศ. 2509) คุณพ่อวิโอลา วรศิลป์ มารับตำแหน่งเจ้าวัดแทน มีการจัดตั้ง สมาคมนักบุญวินเซนเดอปอล คณะพระธาตุแห่งพระเยซูเจ้า ขลุ้ง กลุ่มเครดิตยูเนียนศรีธาตุ คณะแม่ครัว วัดพระธาตุ ขลุ้ง

คณะโตเบีย ชมรมเยาวชนพัฒนา และในวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ. 1970 มีพิธีเสกวัดหลังใหม่ และในปี ค.ศ. 1972 สังฆานุกร เปโตร ประยูร นามวงศ์ ลูกวัดขลุง เข้ารับการบวชเป็นพระสงฆ์องค์แรก ณ วัดพระหฤทัย ขลุง ปี ค.ศ. 1977 (พ.ศ. 2520) คุณพ่อแสวง สามภักดิ์ เข้ารับตำแหน่งเจ้าวัด ได้ทำการขยายสุสานให้กว้างขวางกว่าเดิม โดยซื้อที่ดินเพิ่ม วันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ. 1981 (พ.ศ. 2524) วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า ขลุง จัดฉลองครบรอบ 100 ปี ค.ศ. 1983 การปรับปรุงภูมิทัศน์รอบ ๆ วัด เป็นสวนหย่อม และบ้านพักพระสงฆ์ มีการจัดตั้งกลุ่ม “ครูคาทอลิก วัดพระหฤทัย ขลุง” ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) คุณพ่อมานพ ปรีชาวุฒิ เป็นเจ้าอาวาส การปรับปรุงภายในบ้านพักพระสงฆ์ การจัดตั้งกลุ่ม “ส่งเสริมชีวิตครอบครัว วัดพระหฤทัย ขลุง” ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) คุณพ่อวาณิช คุโรวาท เป็นเจ้าอาวาส คุณพ่อได้ทำหลังคาวัดใหม่ เนื่องจากการใช้งานมานานทำให้เสื่อมสภาพ และทำการตีเพดานรอบวัด ด้านนอกเป็นแบบซี่ไม้ เพื่อป้องกันนกเข้าไปทำความสกปรกในวัด และปรับปรุงพื้นปูนรอบวัดให้สวยงามสะอาดตา ปี ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538) คุณพ่อสมศักดิ์ นามกร เป็นเจ้าอาวาส มีการสร้างอาคารสันติสุข ขึ้นที่สุสาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ดำเนินการสร้างถนนคอนกรีตรอบวัด จัดตั้ง “กองทุนคุณพ่อชื่น เพื่อศรีหฤทัย” สร้างหอระฆังใหม่ สร้างบ้านพักพระสงฆ์ใหม่ ให้ทันสมัย ปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) คุณพ่อปรีชา สกุลอ่อน เป็นเจ้าอาวาส มีการเปลี่ยนม้านั่งในวัดใหม่ รั้ววัดเขตแดนของผู้เช่าที่ดินวัดแต่ละรายใหม่ รวม 3 เขต คือ เขตวัด เขตแสนสุขและเขตสันติสุข และซ่อมแซมวัดครั้งใหญ่ ปี ค.ศ. 2005 (พ.ศ. 2548) คุณพ่อเสกสม กิจมงคล เป็นเจ้าอาวาส มาร่วมพัฒนาระบบการบริหารงานของคณะกรรมการสภาอภิบาลวัด ให้เป็นระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น มีการจัดทำเว็บไซต์ของวัดขลุง ก่อสร้างอาคารสำนักงานใหม่ สหกรณ์เครดิตยูเนียนศรีหฤทัยขลุง จำกัด

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการและความมั่นคงของชุมชน มีผลมาจากบทบาทของบาทหลวง ในการเป็นผู้นำชุมชนและช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ ประกอบกับความสามารถและความขยันขันแข็ง ความร่วมมือร่วมใจกันของสัตบุรุษ รวมทั้งความเหมาะสมของสภาพทางภูมิศาสตร์ ส่งผลให้ชุมชนมีความมั่นคงและมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่าการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกจากอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 217 คน ก็สามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของครอบครัวคาทอลิกวัดพระหฤทัย ขลุงนั้น ยังเกาะกลุ่มเป็นชุมชน (Community) โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางห่างจากบ้านไม่เกิน 2 กิโลเมตรอยู่ถึงร้อยละ 80.20 โดยแบ่งพื้นที่ชุมชนออกเป็น 5 เขต โดยเขตเกาะลอยและเขตสันติสุขมีพื้นที่ไปสุดที่ทะเล เขตแสนสุขไปสุดที่ซอยจัดสรร เขตวัดเป็นชุมชนที่อยู่ด้านหน้าวัดไปสุดที่สนามชมรม อำเภอขลุง และเขต

ตลาดกลุ่มคาทอลิกจะกระจายตัวอยู่บริเวณตลาดขลุ่ย ส่วนใหญ่มีภูมิทำเลเดิมอยู่ที่วัดขลุ่ย โดยบรรพบุรุษเป็นสัตบุรุษวัดขลุ่ยแต่เดิมมากที่สุด ถึงร้อยละ 85.30 ซึ่งการตั้งถิ่นฐานของครอบครัวคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ย มีวิถีที่มีลักษณะรูปแบบคล้ายคลึงกับการตั้งถิ่นฐานของคาทอลิกที่วัดอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จังหวัดจันทบุรีอย่างชัดเจน

2. สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยครอบครัวคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ย ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย และประมงตามลำดับ เรื่องการเช่าที่ดินของวัด ปัจจุบันมีการเช่าที่ดินของวัด คิดเป็นร้อยละ 20.30 ส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการเช่าที่ดินมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ถึงร้อยละ 72.70 ส่วนระดับการศึกษาสูงสุดของคนในครอบครัวของคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ย มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.20 ซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาเกือบทุกครัวเรือน และมักส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับที่สูงเท่าที่จะส่งเสริมได้ เพื่อหวังให้ลูกหลานมีงานทำที่ดี มีหน้ามีตาในสังคม ต่างจากคาทอลิกที่อาสนวิหารพระนางมารีอาจันทบุรี ซึ่งจบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด

3. ชีวิตทางด้านการเมืองของครอบครัวคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ย พบว่าคนในครอบครัวคาทอลิกเกือบทั้งหมดไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใด ๆ ทางสังคม ถึงร้อยละ 94.50 แต่ยังให้ความสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง โดยผ่านโทรทัศน์เป็นหลัก แต่ยังคงใช้สื่อบุคคลในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร เคยแลกเปลี่ยนกับคนอื่นนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 69.60 ซึ่งมีวิถีแบบแผนที่มีลักษณะรูปแบบคล้ายคลึงกับคาทอลิกที่อาสนวิหารพระนางมารีอาจันทบุรี ที่ใช้การแลกเปลี่ยนข่าวสารกับคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 62.40 ซึ่งยังคงอาศัยกลไกติดตามข่าวสารการเมืองที่ไม่เป็นทางการ คือ การพูดคุยปากต่อปากระหว่างคนรู้จักเป็นหลัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชุมชนที่ยังคงมีการติดต่อสื่อสารพบปะหน้าค่าตา (Face to Face) ระหว่างสมาชิกในสังคม ส่วนการเรียนรู้วิชาการด้านการเมืองการปกครอง และการอบรมด้านการเมืองการปกครองของคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ย นั้น น้อยมาก ครอบครัวซึ่งสมาชิกเคยผ่านการเรียนวิชาการด้านการเมืองการปกครองมีเพียงร้อยละ 6.00 และผ่านการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องเพียงร้อยละ 3.20 เท่านั้น และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาของการเมือง มากที่สุด ถึงร้อยละ 95.90 ซึ่งชีวิตทางด้านการเมืองของครอบครัวคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ย มีแบบแผนการใช้ชีวิตเช่นเดียวกับครอบครัวคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ซึ่งชี้ให้เห็นถึงชีวิตทางการเมืองของคาทอลิกจันทบุรียังเป็นกิจกรรมที่จำกัดตัวอยู่ในชุมชนคาทอลิกเป็นสำคัญ

4. ชีวิตทางศาสนาของชุมชนคาทอลิกในปัจจุบันพบว่าในครอบครัวของกลุ่มคาทอลิกวัดพระหฤทัยฯ ขลุ่ยนั้น ล้างบาปทุกคน ร้อยละ 77.40 แต่ยังมีสมาชิกที่ยังไม่ได้ล้างบาปอีก ร้อยละ 22.60 และยังมีรูปแบบการแต่งงานแบบเข้าวัด ร้อยละ 76.60 แต่ยังมีสมาชิกที่ยังไม่ได้รับศีลสมรสอีก

ร้อยละ 23.40 ซึ่งกลุ่มคนที่ยังมีได้ล้างบาปและยังมีได้รับศีลสมรสดังกล่าว ยังต้องได้รับการฟื้นฟูทางด้านศาสนาต่อไป โดยครอบครัวคาทอลิกยังมีความศรัทธาในการปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังคงให้ความสำคัญต่อกิจกรรม 6 อันดับแรก ได้แก่ การไปร่วมมิสซาเสกป่าช้า การไปร่วมมิสซาวันคริสต์มาส การเก็บบาป-รับศีลมหาสนิท การทำปีสกา การไปร่วมงานฉลองวัด และการไปร่วมมิสซาวัดใหญ่ จะเห็นว่าวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้าฯ ขลุง มีการสืบทอดวัฒนธรรมทางศาสนาจากอาสนวิหารพระนางมารีอาฯ จันทบุรีอย่างเห็นได้ชัด

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า การสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล จันทบุรี ไปสู่วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลูงนั้น เป็นการสืบทอดชุมชนแบบเน้นศาสนาเป็นหลัก ซึ่งต่างจากการสืบทอดอัตลักษณ์ของชุมชนในด้านอื่น ๆ เช่น การสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น ซึ่งการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนทางศาสนาคริสต์นั้น จะเน้นหนักไปที่การปฏิบัติกิจทางศาสนาเป็นหลัก นำมาสู่ความเป็นชุมชนแห่งความเชื่อ มีลักษณะเด่นที่มีการมีประวัติศาสตร์อันยาวนานจากประเทศเวียดนาม เริ่มตั้งแต่ความจำเป็นต้องอพยพหนีการเบียดเบียนศาสนาออกจากประเทศเวียดนามมายังสยามประเทศ เมื่อเข้ามาตั้งรกรากในจันทบุรีแล้วก็ได้สร้างชุมชนแห่งความเชื่อที่สอดคล้องต่อความเป็นคาทอลิกของตน หลังจากนั้นยังได้ใช้เวลานานเพื่อความเป็นปึกแผ่นให้ชุมชน ซึ่งต้องประสบกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชน โดยยังคงดำรงอัตลักษณ์ทางความเชื่อทางศาสนาของคริสตชนตามแผนประเพณีของพระศาสนจักรคาทอลิกเอาไว้ได้จนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าเราสามารถนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ สำหรับวัดและชุมชนคาทอลิกวัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอลูง ดังนี้

1. ทางด้านงานอภิบาล วัดพระหฤทัยแห่งพระเยซูเจ้า ขลุงฯ ควรสร้างผู้สืบทอดในการทำงานอภิบาลของวัด โดยให้ความสนใจในการดึงคนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในองค์กรหรือกิจการคาทอลิกกลุ่มต่าง ๆ ให้มากขึ้น เนื่องจากกลุ่มเยาวชนที่ต้องเรียนหนังสือ ต้องเดินทางไปเรียน

ในเมืองและอยู่ที่อื่น เมื่อจบการศึกษาแล้วก็ไม่ได้กลับมาที่จังหวัดจันทบุรี ประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา หรือสร้างครอบครัวนอกชุมชนเดิม ในขณะที่เดียวกันคาทอลิกที่ยังอยู่ในชุมชน ก็ต้องเผชิญหน้ากับ แรงกดดันทางเศรษฐกิจมากขึ้น กระแสทุนนิยมที่เพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปกับวัฒนธรรมแบบบริโภคนิยม ที่แพร่หลายไปในสังคมไทย ทำให้การสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนเดิมจางหายไป

2. ควรส่งเสริมให้คาทอลิกเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยากมากขึ้น เช่น คนยากจน ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ที่ติดคุก อันเป็นการสะท้อนให้เห็นความสามารถของ การประยุกต์หลักคำสอนคริสตชนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในงานอภิบาลของวัดอย่างมีความหมายต่อชีวิตทางศาสนา

3. ในปัจจุบันพบว่า ในอำเภอขลุงมีชาวบ้านที่มาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่นับถือศาสนา และมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งชาวไทย ชาวญวน และชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันด้วยความกลมเกลียวและเป็นปกติสุข หน่วยงานภาครัฐควรนำผลการศึกษามาใช้กับการปกครองชุมชนที่มีการนับถือศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ และชุมชนคาทอลิก ของวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้าฯ ขลุง น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาการของชุมชนดำเนินไปได้ด้วยดี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เข้าไปพัฒนาให้สัมพันธ์กับศาสนาให้มากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของอาสนวิหาร พระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล : กรณิศ์ศึกษา วัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้ คือ

1. จากที่ได้ทำการศึกษาศึกษาการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกของวัดพระธาตุยาคูแห่งพระเยซูเจ้า อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีแล้ว ควรที่จะดำเนินการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระหว่าง ชุมชนแห่งความเชื่อในภูมิภาคอื่นของประเทศไทย ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. นอกจากการศึกษาเชิงคุณภาพแล้ว ควรทำการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาให้เห็นภาพใหญ่ทั่วประเทศว่าเป็นอย่างไรบ้าง

3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนคาทอลิกในประเทศอาเซียน เช่น ไทย ลาว กัมพูชา พม่า เป็นต้น ว่ามีการบริหารจัดการอย่างไร มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร